

Desetkarja Joja teži odsotnost očeta. Že zelo zgodaj (tudi zaradi nerazumevajoče mame) najde zatočišče v računalniški obsedenosti in svetu igrice. Ali kot pravi sam:

Ni ga čez mir. In ni ga čez to, da lahko v miru brkljam po računalniku. Kajti prave računalniške igrice so zakon. Še zlasti, če se v špil vključi več igralcev. Ali pa je ta stroj igralniško klepetalo, ki vedno znova zahteva ŠE ENKRAT. Nikoli mu ni dovolj, meni pa tudi ne. Saj, včasih si rečem, samo še pol ure, potem pa se spravim vsaj na ogled nogometne tekme ali čase podobnega. Včasih mi uspe, včasih ne. Pa kaj. Ker glavno je, da so moji možgančki aktivno zaposleni, hehe. Pa tudi drugače me računalniki zanimajo. To je moje kraljestvo. Jojo, The King. Ampak do svojih podanikov sem prijazen. Hočem reči, ne samo do računalnikov, ki jih mimogrede poservisiram. Svoje in tuje. Vsaj Desetkarjem. In kako sem bando nateral, da so si na FB postavili enotne profile. Garajte, ljubčki, sem jih vzpodbujal. Izberite vsaj naj knjigo, film, muziko. Napišite vsak svojo naj zgodbo! Pa še slik sem jim namalal na njihove facebookovske zidove, da se ve, kdo je Desetka. In kdo je Jojo.

Tako zgodba vsakega člana desetke dobi svojo malo predzgodbo v obliki uvodnega profila. S tem so le navržene njegove osnovne lastnosti, zanimanja in izgled, a ravno zato, ker profilu potem sledi zgodba, bralcu nehote navrže razmislek o tem, da tudi facebook lahko postane več kot knjiga obrazov. Črno-bela optika v ocenjevanju škodljivosti ali neškodljivosti računalnikov in svetovnega spleta v tem primeru (in najbrž še kakšnem drugem) pač ne more delovati. Uporaba znakovnega sistema mobilnikov in facebooka mi je tako skupaj z najstniškim žargonom predstavljala način, kako se v osebnih izpovedih doraščajnikov dotakniti njihove avtentične realnosti.

Mladostnikova govorica in pisava z enosmerno uporabo znakovnih sistemov, popačenk, anglizmov, slenga in še česa lahko ožita njegov prostor izražanja. Tako kot lahko odkrijeta tudi novo besedno povezavo ali izraz. Nenazadnje gre le za igranje z eno od možnih oblik sporazumevanja. Dosti pomembnejše je najbrž vprašanje, za označevanje kakšnega sveta mladostniki uporabljajo svoje izume. In roman *Desetka* išče odgovore predvsem v tej smeri. In bolj kot to, ali jim preveč odtipkanih smeškov v enem dnevu škodi, me skrbi, čemu se bodo ti smeškoti lahko smejali.

Majda Koren

SVETOVNI SPLET, ŽUPCA IN BRANJE LEPOSLOVJA

Kdo je Župca?

Res, da je Župca najprej ime otroške spletne strani, a je tudi oseba, večni trinajstletnik, ki prebiva v navidezni (virtualni) hišici na spletu. Kdorkoli bo v spletni brskalnik vtikal naslov www.zupca.net, bo prišel do te hišice. Če bo to otrok, bo z miško naključno klikal po prostorih v hiši in brskal po kopalnici, kleti, dnevni sobi ali kje drugje v hiši. Sama spletna stran že predstavlja zgodbo o družini, kjer živita Župca, trinajstletnik, in njegova sestra Eva, stara devet let. Staršev v hiši ne bomo srečali, ker so večino dneva odsotni, verjetno so v službi. Če bo otrok

brskal bolj natančno, bo odkril Evino sobo in v njej cel kup zgodbic. Če bo brskal po Župcini sobi, bo odkril skrivni dnevnik, ki ga je Župca dnevno pisal od konca leta 1999 do leta 2001.

Če se bo brskanja po Župci lotil odrasli obiskovalec, si bo najverjetneje pomagal s kazalom, ki ga bo našel levo od hišice. V kazalu so zbrane najpomembnejše rubrike spletne strani.

Župca, to smo tudi njeni avtorji: Bojan Jurc, akademski slikar, ilustrator in oblikovalec spletne strani, Bogdan Renko, oblikovalec, ki skrbi, da vsebine pridejo na splet, in Majda Koren, mladinska pisateljica, ki piše večino besedil.

Zakaj Župca?

Avtorji strani smo na spletu pogrešali vsebine za otroke, hkrati pa smo se zavedali, da mora taka spletna stran zagotavljati varen vstop najmlajših na splet. Stran sama je bila zasnovana zelo široko in naj bi pokrivala kar največ otroških zanimanj. A to bi zahtevalo cel kup stalnih sodelavcev, ki pa si jih kot *neprofitna spletna stran* nismo mogli privoščiti.

Zato smo se v največji meri posvetili prvim korakom v branje in razumevanje besedil, spodbujanju branja preko novega medija in seznanjanju z novostmi slovenske mladinske književnosti. Preko spletne strani vabimo otroke nazaj v svet tiskane besede.

Župca je bila izziv: dokazati, da lahko obstaja kvalitetna spletna stran za najmlajše. Tega smo se lotili po kriterijih, ki veljajo za spletne strani:

- estetsko oblikovana stran (brez odvečnih kričečih barv in utripajočih napisov),
- besedila, prilagojena najmlajšim uporabnikom,
- humorne ilustracije, ki podpirajo besedila,
- preproste tehnične rešitve, vidne na vseh brskalnikih brez dodatnih zahtev (imenitno se obnese tudi na tabličnih računalnikih),
- prijazna do uporabnika (na vsaki strani je znak hišice, s klikom nanjo se uporabnik lahko kadarkoli vrne na izhodišče, na osnovno stran),
- prosto dostopna vsem, ki uporabljajo splet.

Vsebine, ki spodbujajo branje in ki seznanjajo najmlajše, starše in učitelje z avtorji slovenske mladinske književnosti

Medved in miška

http://www.zupca.net/evina_soba/izlet/medo_miska/medved_mis.htm

Enajst interaktivnih zgodbic o *Medvedu in miški*, ki živita v hiši na robu gozda. Sta nekakšna mož in žena, dogajajo pa se jima čisto običajne reči: hodita v trgovino, vozita se z avtobusom, obiskujeta prijatelje... Zgodbe so zasnovane tako, da mora otrok iz prebranega besedila poiskati logično nadaljevanje zgodbe. Z vsakim klikom na pravilno rešitev se zgodba nadaljuje: prikažeta se nov delček zgodbe in nova ilustracija, ki temeljito ponazarja besedilo in je v pomoč pri razumevanju prebranega. Če se otrok vendarle zmoti, ga na to opozori novo okno, v katerem mu medved prijazno odkimava. Ko otrok pride do zaključka zgodbe, si lahko natisne diplomo. Na izbiro ima dve: eno s podobo medveda in drugo s podobo miške. Ko jo natisne, nanjo lastnoročno napiše svoje ime.

Dan za pravljico

http://www.zupca.net/dnevna_soba/pravljice/danza_pravljico_index.htm

V projektu je zbranih trideset besedil slovenske mladinske književnosti, ki so navedene kot primer za branje v času podaljšanega bivanja ali doma – ne kot učna snov in obravnava besedil, temveč kot možnost za uživanje v estetskem besedilu – na enak način, kot bi uživali ob poslušanju glasbe. Primerom so dodani učni listi, ki jih lahko učitelji oziroma starši natisnejo.

Poseben pomen ima uvodna motivacija: predmet, ki je skrit v škatli in je povezan z besedilom, ki ga bo učitelj prebral. Namesto da bi otroke klical k sebi, da bi jim prebral zgodbo ali pesem, pokaže škatlo in otroci se takoj zberejo ter ugibajo, kaj neki se skriva v njej. To motivacijsko sredstvo lahko uporablja še dolgo potem, ko je prebral že vsa besedila, predlagana na spletnih straneh. Ob projektu so zapisana tudi podrobna navodila za učitelje.

Slovenski ilustratorji

http://www.zupca.net/dnevna_soba/ilustratorji/ilustratorji.htm

Zbranih je dvajset kratkih predstavitev slovenskih ilustratorjev. Intervjuji so prilagojeni najmlajšim, ob tem smo razvili še program, s katerim lahko otroci pošiljajo elektronske razglednice s podobami, ki so jih ustvarili predstavljeni ilustratorji. Tako na preprost in učinkovit način seznanjajo svoje prijatelje z deli naših ustvarjalcev za mladino.

Knjiga ali novi mediji?

To sploh ni vprašanje! Knjigi že dolgo napovedujejo zaton. Tako je bilo že ob pojavu radia in še bolj ob pojavu televizije. Knjiga ob vseh teh medijih še živi, sobiva z njimi. Ali še bolje: vse smeti, ki se dandanes pojavljajo v knjižni obliki (na primer slikanice in besedila dvomljive kvalitete) se bodo slej ko prej preselile na splet, v tiskani obliki pa bodo ostala le najkvalitetnejša dela – in knjiga bo (p)ostala nekaj žlahtnega, nekaj, kar vzameš v roko z vsem spoštovanjem.

Igor Černe

VPLIV MODERNIH MEDIJEV NA DELOVANJE KNJIŽNICE

Kakšen je vpliv modernih medijev na delovanje knjižnice, njeno moč pri spodbujanju bralnih navad, na mladinsko knjižničarstvo ter nasploh na prepoznavnost knjižnice kot kulturne ustanove? Vprašanje, ki si ga je ob tem potrebno na začetku postaviti, ni, koliko in na kakšen način zmanjšujejo nove tehnologije moč knjige in same knjižnice v družbi. Zanimati nas mora, kaj lahko stori knjižnica, da ne bo stopicljala za razvojem različnih medijev, katerih nosilka bi navsezadnje morala biti, ter da se ne bi s prevelikim zaostankom odzivala na spremembe v družbi.